

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 8 mars 1928 kl. 2 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om upphävande av förordningen angående nöjesskatt.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 262, har herr *Västberg* hemställt, »att riksdagen måtte besluta fr. o. m. 1 juli i år upphäva förordningen av den 30 maj 1919 angående nöjesskatt.»

I en likaledes inom andra kammaren väckt och till bevillningsutskottet hänvisad motion, nr 349, har herr *Spångberg* m. fl. hemställt, »att riksdagen måtte besluta upphäva förordningen om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar.»

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa yrkanden, får utskottet hänvisa till motionerna.

Då Kungl. Maj:t genom proposition nr 166 för 1919 års lagtima riksdag framlade det förslag i fråga om beskattning av offentliga nöjestillställningar, vilket föranlett den nu gällande förordningen härom, anförde dåvarande chefen för finansdepartementet, bland annat, att den ständigt fortgående stegringen av statens och kommunernas utgifter nödvändiggjort, att redan utgående skatter måst skärpas och att nya skattekällor måste uppsökas. Enligt nämnda departementschefs uppfattning låge det då nära till hands att i större utsträckning, än dittills varit fallet, taga i anspråk den skatteförmåga, som yttrade sig i utgifter för lyx eller nöjen. Departementschefen anförde vidare, att han ansåge nöjesskatten böra anordnas såsom en kommunal skatt, samt att, då behovet av ökade inkomster naturligen icke gjorde sig lika starkt gällande i alla kommuner, det syntes lämpligt att lägga i varje särskild kommuns hand att själv avgöra, huruvida inom densamma nöjesskatt skulle upptagas eller icke.

Konstitutionsutskottet, som avgav utlåtande (nr 20) i anledning av propositionen, delade den av departementschefen uttalade uppfattningen, att beskattning av utgifter för nöjen vore synnerligen lämpad att tagas i anspråk för tillgodoseende av det offentligas behov av ökade inkomster.

Med vissa ändringar i enskilda delar tillstyrkte konstitutionsutskottet bifall till Kungl. Maj:ts förslag, vilket också blev med de av utskottet föreslagna ändringarna av riksdagen antaget. Den fakultativa kommunalskatt, som sålunda beslutats, regleras genom den av Kungl. Maj:t den 30 maj utfärdade förordningen (nr 256) om rätt för kommun att upptaga särskild avgift vid vissa offentliga nöjestillställningar med i förordningen sedermera gjorda ändringar.

Vid 1921 års riksdag hemställde herr Gustafson i Stockholm i en inom andra kammaren väckt motion, nr 99, att föreningar och folkparksföretag, som arbetade för åstadkommande av god och fostrande förströelse mot billig avgift, måtte befrias från nöjesskatt ävensom om viss omläggning av de skattesatser, som fastställts för nöjesskatten. I sitt över sistberörda motion avgivna betänkande (nr 35) avstyrkte bevillningsutskottet bifall till densamma och anförde såsom skäl härför bland annat följande:

»Då riksdagen beslutat att anordna nöjesbeskattningen såsom kommunal och därvid berett kommunerna möjlighet att allt efter olika förhållanden på skilda orter dels avgöra, huruvida beskattningen borde överhuvud tillämpas, dels ock, därest den infördes, inom viss gräns bestämma dess storlek, så var därmed givet, att betydande skiljaktigheter skulle komma att uppstå på olika platser. Att sådana nu kunnat påvisas beträffande folkparkernas beskattning innebär följaktligen icke något förvånande. Utskottet vill icke bestrida, att möjligen i vissa fall svårigheter kunnat uppkomma vid handhavandet av folkparker, som kunna vara värda att av det allmänna uppmuntras; men den numera införda lika kommunala rösträtten innebär ju den bästa säkerhet för att även folkparkernas intressen skall bli behörigen tillgodosett; och i varje fall är innehållet i den föreliggande motionen icke av den natur, att utskottet skulle kunna därav förledas att förorda åtgärder i motionens syfte. Ändringar i den riktning, motionären ifrågasatt, skulle, kanske i åtskilliga fall avsevärt, nedsätta den kommunala inkomsten av nöjesskatten.»

Vid 1927 års riksdag föreslogs i två likalydande motioner nr 116 i första kammaren av herrar Karl Johan Ekman och Elof Andersson samt nr 161 i andra kammaren av herr Bengtsson i Norup, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag, avseende bland annat att nöjesskatten gjordes obligatorisk samt att en tredjedel av densamma redovisades till statsverket för att bilda en fond.

I sitt i anledning av sistnämnda motioner avgivna betänkande nr 16 avstyrkte bevillningsutskottet bifall till desamma. Sedan utskottet lämnat en redogörelse för nöjesskattens inflytande å den kommunala utdebiteringen, har utskottet erinrat om en viktig omständighet, som ansetts tala för nöjesskattens ordnande och bibehållande såsom kommunal skatt, nämligen kommunernas behov av att under en finansiellt brydsam tid erhålla någon lättnad i skattetrycket. Enligt utskottets mening gjorde detta skäl sig alltjämt gällande med samma styrka som tillförne. Den genom utskottet verkställda utredningen utvisade, att nöjesskatten för ett stort antal kom-

muner hade en icke oväsentlig betydelse. Särskilt hade utskottet ansett sig böra framhålla den ökade vikt skatten kommit att erhålla för landskommunerna.

Beträffande utbytet av nöjesskatten i städerna framgår av sammanställningar, vilka förekomma i Svenska stadsförbundets tidskrift åren 1920—1927, att nöjesskattens avkastning i respektive 93, 90, 94, 97, 96, 96, 96 och 97 av Sveriges städer utgjort i avrundade tusental, under följande tider $\frac{1}{10}$ 1919— $\frac{30}{9}$ 1920 6,809,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1920— $\frac{30}{9}$ 1921 6,334,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1921— $\frac{30}{9}$ 1922 4,803,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1922— $\frac{30}{9}$ 1923 4,845,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1923— $\frac{30}{9}$ 1924 4,567,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1924— $\frac{30}{9}$ 1925 4,484,000 kronor, $\frac{1}{10}$ 1925— $\frac{30}{9}$ 1926 4,553,000 kronor och $\frac{1}{10}$ 1926— $\frac{30}{9}$ 1927 4,955,000 kronor.

Statistik.

I fråga om nöjesskattens inflytande å storleken av den kommunala utdebiteringen i de 96 städer, som ingå i berörda sammanställning för år 1926, lämnades närmare redogörelse i en vid 1927 års bevillningsutskotts betänkande nr 16 fogad tablå. Vad angår landskommunerna har enligt uppgifter, som avgivits till statistiska centralbyrån, nöjesskatt uttagits år 1925 inom sammanlagt 769 köpingar, municipalsamhällen och egentliga landskommuner samt i utbyte lämnat i avrundat tal 748,000 kronor. Motsvarande siffror utgjorde år 1921 507 kommuner och 604,000 kronor. Beträffande rikets landskommuner lämnades i en vid nämnda betänkande fogad tablå statistiska uppgifter rörande utbytet av nöjesskatten år 1925 och dennas storlek i förhållande till det inkomstunderlag, varå efter bevillningen utgående utskylder beräknas. Berörda båda tablåer hava såsom bilagor fogats vid detta betänkande.

Då nu nämnda statistiska uppgifters anskaffande voro förenade med vissa kostnader samt någon förskjutning av betydelse säkerligen ej inträtt från den tid uppgifterna avse, har utskottet icke ansett erforderligt att komplettera statistiken med siffror från senast tillgängliga år.

På sätt 1927 års bevillningsutskott framhållit, har kommunernas behov av att under en finansiellt brydsam tid erhålla någon lättnad i skattetrycket åberopats såsom ett viktigt skäl till förmån för nöjesskattens ordnande och bibehållande såsom kommunal skatt. Då enligt tillgängliga uppgifter (se Årsbok för Sveriges kommuner utgiven av statistiska centralbyrån år 1926 sid. 9—11 och år 1927 sid. 9—11) utdebiteringen av kommunalskatt i medeltal för samtliga kommuner något ökats under de senaste åren, torde behovet av en dylik lättnad genom nöjesskatten alltjämt föreligga med oförminskad styrka. Den av förra årets bevillningsutskott verkställda statistiska utredningen synes ådagalägga, att nöjesskatten medfört en icke obetydlig lindring i skattetrycket för flertalet städer ej minst för sådana med särskilt hög kommunal utdebitering. Landskommunerna hava i ökad omfattning begagnat sig av sin rätt att uttaga nöjesskatt och för ett stort antal av dessa har skatten erhållit en icke oväsentlig betydelse.

*Utskottets
yttrande.*

Ett bifall till motionerna skulle alltså innebära, att många kommuner berövades en viktig inkomstkälla, av vilken de för närvarande hava ett särskilt stort behov.

I motionerna har anförts, att nöjesskatten medfört orättvisor samt medverkat till försämring av nöjeskulturen. Utskottet vill erinra därom, att varje kommun själv äger avgöra, huruvida sådan skatt skall uttagas inom kommunen, varjämte kommun äger — med bibehållande av det inbördes förhållandet mellan skattesatserna — besluta om tillämpning av lägre skattesatser än de i förordningen högst medgivna samt, när skäl därtill äro, för visst fall eller beträffande vissa slag av nöjestillställningar medgiva befrielse från skattens utgörande. Därest någon kommun skulle anse nöjesskatten medföra övervägande olägenheter, torde kommunen icke underlåta att begagna sig av den sålunda medgivna möjligheten att medgiva skattelindring eller att icke uttaga sådan skatt. För övrigt synes den omständigheten, att kommunerna i ökad omfattning kommit att anlita nöjesskatten, tyda på att densamma icke medfört olägenheter av den beskaffenhet motionärerna sökt göra gällande.

På grund av vad sålunda anförts har utskottet icke ansett sig kunna biträda motionärernas förslag utan får hemställa,

att förevarande motioner II: 262 av herr Västberg och II: 349 av herr Spångberg m. fl., om upphävande av förordningen angående nöjesskatt, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 mars 1928.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 12.

Bilaga I.

S t a d	Inkomst, varå år 1926 utgående kom- munalutskylder debi- terats,	Utdebitering per 100 kro- nors inkomst år 1926,	Influten nöjes- skatt ¹ / ₁₀ 1925— ³⁰ / ₉ 1926,	Beräknad höj- ning av utdebi- teringen per 100 kronors inkomst vid nøjesskattens bortfallande, öre ¹
	kronor	kronor	kronor	
Alingsås	6,003,260	7.15	11,233	19
Arvika	6,687,570	7.20	24,518	37
Avesta	2,635,307	11.80	5,683	22
Boden	5,783,150	11.00	16,067	28
Borgholm	1,128,421	8.23	1,706	15
Borås	29,272,037	7.64	61,455	21
Eksjö	4,759,930	6.50	5,865	12
Enköping	4,339,900	6.80	8,837	20
Eskilstuna	28,131,651	8.00	53,141	19
Eslöv	7,557,379	5.40	15,314	20
Falkenberg	4,418,550	8.85	10,928	25
Falköping	4,956,290	7.75	9,731	20
Falun	14,127,234	8.35	25,387	18
Filipstad	3,438,690	7.50	6,464	19
Gränna	748,360	7.00	870	12
Gävle	38,451,429	8.75	64,825	17
Göteborg	291,191,165	8.52	566,047	19
Halmstad	18,728,142	7.00	37,617	20
Hedemora	2,516,437	9.80	5,512	22
Hjo	1,953,610	6.00	1,675	09
Hudiksvall	5,562,500	8.25	21,719	39
Hälsingborg	62,450,067	9.02	126,729	20
Härnösand	11,702,515	8.96	23,359	20
Hässleholm	2,786,100	8.64	7,924	28
Jönköping	24,185,104	8.90	41,610	17
Kalmar	16,338,909	7.70	38,032	23
Karlshamn	7,441,565	6.00	10,954	15
Karlskrona	23,810,395	7.57	46,077	19
Karlstad	17,976,008	8.50	35,810	20
Katrineholm	5,741,084	9.20	11,123	19
Kristianstad	15,286,359	5.40	40,102	26
Kristinehamn	9,398,720	9.90	12,405	13
Kungsbacka	1,743,410	3.65	2,412	14
Köping	4,443,354	8.00	7,641	17
Laholm	1,735,927	7.00	3,398	20
Landskrona	17,151,948	10.00	35,352	21
Lidköping	8,329,730	5.50	11,525	14
Lindesberg	2,193,845	6.50	4,159	19
Linköping	26,432,403	7.63	50,880	19
Ludvika	4,071,319	9.20	8,005	20
Luleå	11,042,537	10.00	25,657	23
Lund	25,627,105	7.38	49,313	19
Lysekil	3,723,795	9.50	7,467	20
Malmö	140,999,740	9.75	343,488	24
Mariefred	1,018,420	8.90	1,363	13
Mariestad	4,890,430	7.20	7,195	15
Mjölby	3,534,174	9.00	6,382	18

¹ Härvid har hänsyn icke tagits till beräknad förlust genom underlåten utskyldsbetalning.

S t a d	Inkomst, varå år 1926 utgående kom- munalutskylder debe- terats,	Utdebitering per 100 kron- ors inkomst år 1926,	Inflyten nöjes- skatt ^{1/10} 1925— ^{30/10} 1926,	Beräknad höj- ning av utdebi- teringen per 100 kronors inkomst vid nöjesskattens bortfallande, öre ¹
	kronor	kronor	kronor	
Motala	4,438,930	11.90	11,155	25
Nora	2,493,510	5.90	4,494	18
Norrköping	53,520,632	9.50	103,252	19
Norrtälje	3,218,510	9.30	5,972	19
Nyköping	10,941,350	9.17	18,759	17
Nässjö	6,065,962	9.55	8,847	15
Oskarshamn	5,373,115	13.50	12,282	23
Piteå	2,205,910	9.32	7,962	36
Ronneby	2,894,434	8.30	6,239	22
Sala ...	5,278,220	6.80	10,323	20
Sigtuna	671,890	6.60	427	06
Simrishamn	2,571,330	4.91	5,824	23
Skara	5,196,489	8.00	8,781	17
Skellefteå	3,771,230	6.10	11,802	31
Skänninge	1,062,150	10.00	3,239	30
Skövde	9,211,030	6.20	13,188	14
Sollefteå	3,198,871	8.00	10,017	31
Stockholm	887,339,760	6.35	1,756,855	20
Strängnäs	4,392,450	7.35	10,176	23
Strömstad	2,243,080	8.70	4,989	22
Sundsvall	21,428,040	6.50	58,481	27
Söderhamn	8,494,011	8.00	22,256	26
Söderköping	1,826,900	9.40	5,110	28
Södertälje	13,380,708	9.90	28,983	22
Sölvesborg	2,820,790	7.90	7,686	27
Tidaholm	2,963,226	9.00	7,142	24
Tranås	3,943,724	8.90	9,399	24
Trollhättan	15,022,082	7.25	19,290	13
Trälleborg	12,033,033	6.85	19,994	17
Uddevalla	12,325,615	8.66	27,568	22
Ulricehamn	3,349,186	6.35	4,875	15
Umeå	8,885,600	6.10	32,768	37
Uppsala	35,911,806	4.95	84,187	23
Vadstena	2,298,120	8.00	4,824	21
Varberg	6,204,577	8.50	13,052	21
Vetlanda	2,086,555	8.30	4,331	21
Vimmerby	1,861,847	6.75	4,328	23
Visby	8,609,744	7.70	19,148	22
Vänersborg	8,918,750	9.34	17,087	19
Västervik	8,247,180	9.31	13,850	17
Västerås	24,516,451	9.80	40,333	16
Växjö	9,487,530	7.60	16,658	18
Ystad	11,629,864	8.50	27,136	23
Åmål	4,832,690	7.00	5,586	12
Ängelholm	6,215,777	5.50	7,695	12
Örebro	42,597,180	7.40	72,316	17
Öregrund	648,720	8.50	1,418	22
Örnsköldsvik	4,404,430	7.60	13,709	31
Östersund	14,324,045	9.00	36,316	25

¹ Härvid har hänsyn icke tagits till beräknad förlust genom underlåten utskyldsbetalning.

Bilaga II.

Antal kommuner med under år 1925 influten nöjesskatt.

A. Köpingar.¹

		Motsvarande en utdebitering per 100 kronors inkomst av						inalles
		högst 1 öre	1—10 öre	10—25 öre	25—50 öre	50—100 öre	över 100 öre	
Stockholms	län	—	2	1	—	—	—	3
Uppsala	»	—	—	1	—	—	—	1
Södermanlands	»	—	—	1	—	—	—	1
Östergötlands	»	—	—	1	—	—	—	1
Kronobergs	»	—	—	1	1	1	—	3
Kalmar	»	—	1	2	1	—	—	4
Kristianstads	»	—	—	1	—	—	—	1
Malmöhus	»	—	—	—	1	1	—	2
Skaraborgs	»	—	—	2	1	—	—	3
Värmlands	»	—	—	2	—	—	—	2
Örebro	»	—	1	1	—	—	—	2
Västmanlands	»	1	—	—	—	—	—	1
Kopparbergs	»	—	1	—	1	1	—	3
Gävleborgs	»	—	—	—	1	1	—	2
Summa		1	5	13	6	4	—	29

B. Municipalsamhällen och köpingar, som ej utgöra egen kommun.

		Motsvarande en utdebitering per 100 kronors inkomst av						inalles
		högst 1 öre	1—10 öre	10—25 öre	25—50 öre	50—100 öre	över 100 öre	
Stockholms	län	—	6	3	1	—	—	10
Uppsala	»	—	—	—	—	—	—	—
Södermanlands	»	—	—	4	—	—	—	4
Östergötlands	»	—	—	1	2	1	—	4
Jönköpings	»	—	1	3	—	—	—	4
Kronobergs	»	—	—	3	2	—	—	5
Kalmar	»	—	—	2	1	1	—	4
Gotlands	»	—	—	1	—	—	—	1
Blekinge	»	—	—	—	—	—	—	—
Kristianstads	»	1	2	5	5	1	—	14
Malmöhus	»	—	—	7	2	1	—	10
Hallands	»	—	—	—	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus	län	1	3	2	4	3	—	13
Älvsborgs	län	—	—	1	1	—	—	2
Skaraborgs	»	—	2	4	2	—	—	8
Värmlands	»	—	—	1	2	—	—	3
Örebro	»	—	—	3	1	—	—	4
Västmanlands	»	—	—	1	—	—	—	1
Kopparbergs	»	—	—	—	2	2	—	4
Gävleborgs	»	—	—	—	—	1	—	1
Västernorrlands	»	—	—	—	1	1	—	2
Jämtlands	»	—	—	2	1	—	—	3
Västerbottens	»	—	—	1	6	1	—	8
Norrbottnens	»	—	—	2	—	1	—	3
Summa		2	14	46	33	13	—	108

¹ I Jönköpings, Gotlands, Blekinge, Hallands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Väster-norrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län har nöjesskatt icke uttagits inom någon köping.

C. Landskommuner.

		Motsvarande en utdebitering per 100 kronors inkomst av						inalles
		högst 1 öre	1—10 öre	10—25 öre	25 50 öre	50—100 öre	över 100 öre	
Stockholms	län	2	6	6	1	—	—	15
Uppsala	»	—	8	1	—	—	—	9
Södermanlands	»	1	8	4	1	—	—	14
Östergötlands	»	4	18	5	—	—	—	27
Jönköpings	»	5	8	4	—	—	—	17
Kronobergs	»	2	14	6	—	1	—	23
Kalmar	»	5	38	3	1	—	—	47
Gotlands	»	3	4	1	—	—	—	8
Blekinge	»	2	9	4	1	—	—	16
Kristianstads	»	4	17	31	7	1	—	60
Malmöhus	»	3	20	15	11	1	1	51
Hallands	»	3	18	6	4	1	—	32
Göteborgs och Bohus län...	»	7	10	6	1	—	—	24
Älvsborgs	län	12	26	9	1	—	—	48
Skaraborgs	»	8	23	7	—	—	—	38
Värmlands	»	4	12	5	—	1	—	22
Örebro	»	6	19	—	1	—	—	26
Västmanlands	»	—	7	3	1	1	—	12
Kopparbergs	»	5	10	7	—	—	—	22
Gävleborgs	»	1	13	10	1	—	—	25
Västernorrlands	»	5	16	5	—	—	—	26
Jämtlands	»	9	25	6	1	—	—	41
Västerbottens	»	3	12	2	—	—	—	17
Norrbottnens	»	2	10	—	—	—	—	12
Summa		96	351	146	32	6	1	632